

СТРАТЕГИЯ
ЗА
РАЗВИТИЕТО НА ДИСТАНЦИОННО
ЕЛЕКТРОННО ОБУЧЕНИЕ
В СА „Д. А. ЦЕНОВ“

(приета с Решения № 2 на АС от 19.10.2016 г.)

СЪДЪРЖАНИЕ

ОСНОВНИ ПОНЯТИЯ	3
ВЪВЕДЕНИЕ	4
ЦЕЛ НА СТРАТЕГИЯТА	5
1. SWOT АНАЛИЗ НА ТЕКУЩОТО СЪСТОЯНИЕ НА ДИСТАНЦИОННОТО ОБУЧЕНИЕ В СТОПАНСКАТА АКАДЕМИЯ	5
2. ЗАДАЧИ ЗА ПОСТИГАНЕ ЦЕЛТА НА СТРАТЕГИЯТА	14
Първа група задачи: ПОВИШАВАНЕ КАЧЕСТВОТО НА ОБРАЗОВАТЕЛНИЯ ПРОДУКТ	14
1.1. Периодично осъвременяване на учебните планове и програми.....	14
1.2. Осигуряване на учебния процес с учебно-методически материали и преподавателски състав	15
1.3. Въвеждане на нова платформа за електронно обучение	16
1.4. Мотивиране на преподавателите за активна работа със студентите	17
1.5. Контрол и оценка на магистърските програми и учебния процес	18
Втора група задачи: ПОВИШАВАНЕ КАЧЕСТВОТО НА АДМИНИСТРАТИВНОТО ОБСЛУЖВАНЕ	18
2.1. Преструктуриране на обслужващите звена	19
2.2. Административно обслужване на студентите.....	20
Трета група задачи: РАЗШИРЯВАНЕ НА ПРИСЪСТВИЕТО НА СТОПАНСКАТА АКАДЕМИЯ НА ПАЗАРА НА ОБРАЗОВАТЕЛНИ ПРОДУКТИ.....	21
3. ВРЕМЕВИ ГРАФИК ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ЗАДАЧИТЕ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ПОСТАВЕНИТЕ ПОДЦЕЛИ	22
ЗАКЛЮЧЕНИЕ.....	24

ОСНОВНИ ПОНЯТИЯ

Дистанционно обучение (ДО). Дистанционната форма на обучение е такава организация на учебния процес, при която студентът и преподавателят са разделени по местоположение. При нея не е задължително да се използват електронни средства (компютри и мрежи), каквото например е кореспондентското обучение. Тази форма на обучение предполага, взаимодействието между учащите се и преподавателя да се извършва от разстояние и да е асинхронно по време.

Електронно обучение (ЕО). Тази форма на обучение използва в учебния процес електронно базирани учебни материали и дейности. При нея не е задължително, студентът и преподавателят да са разделени по местоположение. Електронното обучение предполага и много по-голяма степен на синхрон в комуникацията между двете страни.

Дистанционно електронно обучение (ДЕО). Развитието на информационните и комуникационните технологии дава възможност за осъществяване на синхронна комуникация при разделени по местоположение студент и преподавател. Създадената дистанция се компенсира с технологични средства (аудио-, видео-, компютърни и комуникационни средства). Под дистанционно електронно обучение следва да се разбира дистанционно обучение, което се осъществява в електронна учебна среда и използва електронно базирани ресурси и учебни материали.

За улеснение по-нататък в текста се приема, понятията „дистанционно електронно обучение“ и „дистанционно обучение“ да се разглеждат като синоними.

ВЪВЕДЕНИЕ

Стратегията за електронно и дистанционно обучение е интегрална част от общата образователна мисия на СА „Д. А. Ценов“. Тя е в унисон и с общоприетите европейски и национални принципи и идеи в сферата на обучението и образованието. Разработването ѝ е съобразено със следните основни документи:

- Закон за Висшето образование;
- Наредба за държавните изисквания за организиране на дистанционна форма на обучение във висшите училища;
- Разработените и приетите от акредитационния съвет на НАОА Указание и критерии за оценяване на дистанционна форма на обучение в професионално направление;
- Стратегия за развитие на висшето образование в Република България за периода 2014 – 2020 г., приета с решение на НС от 26.02.2015 г.;
- Мандатна програма за развитието на Стопанска академия „Д. А. Ценов“ през мандат 2016 – 2020 г.

Стратегията се базира на разбирането, че дистанционното електронно обучение не може и не трябва да измества преподавателя като водеща фигура в процеса на преподаване и учене. Именно този процес стои в основата на дистанционното електронно обучение, а не използваните информационни и комуникационни технологии. Те могат само да обогатят и повишат качеството на процеса на преподаване и учене.

Предложената стратегия цели да формулира основната насока за развитие на дистанционно електронно обучение в СА „Д. А. Ценов“, като набелязва отправни вектори за работа на управленския, академичния и административния състав. Придържаме се и към разбирането, че повишаването на качеството на дистанционното електронно обучение в Стопанската академия е възможно само при полагане на съвместни и координирани усилия от страна на управленския, академичния и административния състав, при ясно определени критерии за оценяване и признаване на техния труд и принос.

При разработването на Стратегията са съблюдавани принципи за постоянна колаборация както между преподаватели и обучаеми, така и между самите обучаеми; гъвкавост и индивидуализация на учебната среда и учебния процес; перманентна мотивация и ангажираност на преподавателите и на обучаемите в учебния процес.

ЦЕЛ НА СТРАТЕГИЯТА

Стратегическа цел е запазване на водещите позиции на Стопанска академия "Д. А. Ценов" на националния пазар на дистанционни електронни образователни продукти в областта на икономиката, туризма, администрацията и управлението и превръщането ѝ в разпознаваем субект в международното образователно пространство.

1. SWOT АНАЛИЗ НА ТЕКУЩОТО СЪСТОЯНИЕ НА ДИСТАНЦИОННОТО ОБУЧЕНИЕ В СТОПАНСКАТА АКАДЕМИЯ

Факторите, оказващи влияние върху развитието на дистанционното обучение в Стопанската академия, са както външни, така и вътрешни, и те действат на международно, национално, институционално, факултетно, катедрено и индивидуално ниво и отчитането на всички въздействия е трудно предвидимо. До голяма степен тази трудност може да бъде преодоляна с изготвянето на SWOT анализ на текущото състояние и да бъдат оценени силните и слабите страни на дистанционното обучение в Академията, както и възможностите и заплахите на средата. Анализът очертава основните насоки за развитието на дистанционното обучение в Стопанската академия.

1.1. СИЛНИ СТРАНИ

1.1.1. Дългогодишни традиции в дистанционното обучение

Стопанска академия „Д. А. Ценов“ има 17-годишни традиции в дистанционното обучение. От месец юли 1999 г. е структуриран Центърът за дистанционно обучение и започва организацията на учебния процес. Към онзи момент Академията е безспорен иноватор и без сериозна конкуренция от другите водещи висши училища става еталон за дистанционно обучение в национален мащаб. Развива собствена система за електронно обучение Virtual Joint Learning®, която е отличена със специалната награда на MICROSOFT от изложението БАЙТ ЕКСПО 2008 за разработка в сферата на образованието. Дипломирани са над 26 хил. студенти в дистанционна форма на обучение до момента.

1.1.2. Действащ център за дистанционно обучение

В СА „Д. А. Ценов“ функционира Център за дистанционно обучение от 1994 г. (първоначално като звено по пилотен проект на Програма ФАР за дистанционно обучение), притежаващ необходимия административен капацитет за управление на дистанционното обучение.

1.1.3. Богато портфолио от магистърски програми

Към настоящия момент Стопанската академия е лидер в национален мащаб по броя на предлаганите магистърски програми в дистанционна форма. От прием „Октомври 2016“ броят на магистърските програми, които се предлагат от Стопанската академия, е 42. Следват УНСС с 15 магистърски програми в дистанционна форма и ВУЗФ с 8 магистърски програми в дистанционна форма на обучение.

1.1.4. Осигуреност със собствен научно-преподавателски състав

Към момента Стопанската академия има много добро ниво на осигуреност на магистърското обучение със собствен кадрови ресурс. Всички преподаватели, ангажирани в дистанционното обучение, са на ОТД и са с ОНС „доктор“. Преобладаващата част от тях имат дългогодишен опит в създаването и поддържането на курсове за дистанционно обучение. Много от тях са участвали със собствени разработки в различни национални форуми по електронно и дистанционно обучение.

1.1.5. Натрупан учебно-методически опит в организирането и провеждането на дистанционно обучение

СА „Д. А. Ценов“ е учредител и постоянен член на Националния център за дистанционно обучение в гр. София. Тя е основен организатор и домакин на третата (2009 г.) и четвъртата (2012 г.) национални конференции по електронно обучение във висшето образование. Основните звена на Стопанската академия имат натрупан опит при разработване на учебната документация на катедрено, факултетно и институционално ниво. Има методически опит в изграждането на стандарти за дистанционно обучение.

1.1.6. Разработени курсове за повишаване на квалификацията на преподавателския състав

По различни проекти са разработени курсове за повишаване на квалификацията, включително за усъвършенстване компетенциите на преподавателите за използване на съвременни методи за преподаване чрез нови образователни технологии.

1.1.7. Изградена система за оценка на удовлетвореността на обучаемите

Изградена е система за оценяване качеството на обучението, съобразена с особеностите на дистанционната форма.

1.1.8. Опит в използването на различни видове среди за дистанционно обучение

В рамките на Стопанската академия се използва и платформа за електронно обучение, базирана на Moodle. Нейното основно приложение е в чуждоезиковото обучение в ОКС „магистър”, следдипломното и професионалното обучение от Центъра за следдипломно и факултативно обучение и Центъра за професионално обучение, и като част от извънаудиторната заетост в ОКС „бакалавър” (катедра „Информатика“, „Чуждоезиково обучение“, „Маркетинг“ и др.)

1.2. СЛАБИ СТРАНИ

1.2.1. Ограничени възможности на използваната система за електронно обучение

Разработената собствена системата за електронно обучение Virtual Joint Learning® има ограничени възможности и не отговаря на съвременните изисквания за провеждане на качествено дистанционно обучение. Използваните инструменти за създаване на курс в среда за е-обучение не са достатъчно адаптивни. Използват се твърде ограничени по вид дейности по отношение на предоставяне на учебно съдържание. Във връзка с проверката и оценката на знанията системата предоставя единствено тестове, съдържащи въпроси с избираем отговор, и не дава възможност за използване на по-богат инструментариум. Липсват възможности за задаване, мониторинг и оценка на самостоятелни или групово разработвани задания през периода на обучение. Ограничените възможности на VJL системата налагат еднообразие в прилагането на педагогически модели.

1.2.2. Липса на кадри за поддръжката на VJL системата

Постепенно напуснаха ключови служители от екипа, разработил и поддържащ системата VJL. Липсата на документация за нейното проектиране, разработване и внедряване прави трудно разбираемо функционирането ѝ от служителите на Академичния компютърен център, които не са участвали в процеса по създаването ѝ, както и в последващата ѝ поддръжка. Без да се развива, системата VJL морално остарява.

1.2.3. Намаляване на общия брой обучавани студенти в ОКС „магистър“ в дистанционна форма

През учебната 2011/2012 техният брой е 2330, а през учебната 2015/2016 е едва 1050, което представлява намаление от близо 55% за последните четири години. Ако направим повърхностен разрез, се отчита и намаляване броя на студентите, придобили бакалавърска степен в Стопанската академия и продължили магистратура в програмите, които се предлагат тук. Вече не сме единствени и уникални на пазара с дистанционната си форма на обучение. Докато допреди няколко години завършилите дадена бакалавърска специалност в Стопанската академия продължаваха магистратура в същата специалност, то сега ситуацията се променя. Съотношението „продължили в аналогична магистърска програма/дошли от друга специалност (висше училище)“ постоянно се изменя в посока към друга специалност (от прием 2015/2016 е 38% към 62%). До определена степен тенденциите биха могли да се обяснят с демографския срив и с желанието на студентите да получат диплома и по втора специалност.

1.2.4. Спад в удовлетвореността на обучаемите

Данните от анкетните проучвания по отношение на удовлетвореността на студентите (направени от Центъра за качество на обучението (ЦКО)) очертават тренд надолу.

Данните за общата удовлетвореност (вж. Табл. 1) отчитат запазване на удовлетвореността по отношение на технологията и организацията на обучение, но се отчита ясна тенденция към намаляване на удовлетвореността по отношение на обучението по дисциплини. Средната удовлетвореност спада с почти 10% – от 81,30% за прием 2008/2009 до 71,68% за прием 2014/2015.

Таблица 1.

Обща удовлетвореност на студентите

Удовлетвореност от	Прием					
	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2013/2014	2014/2015
Технология и организация на обучението	81,59%	82,14%	84,73%	84,07%	82,90%	83,94%
Обучение по дисциплини	81,17%	68,79%	62,09%	76,13%	76,40%	66,06%
СРЕДНО	81,30%	72,99%	69,21%	78,63%	78,44%	71,68%

По-задълбоченият анализ на технологията на обучение показва, че най-ниска е удовлетвореността от CD носител. Да не забравяме, че повечето съвременните компютърни системи вече нямат оптични устройства.

По-тревожни са данните за удовлетвореността от обучението по дисциплини (вж. Табл. 1.). Общата удовлетвореност по дисциплини за учебната 2008/2009 е 81,17%, а през учебната 2014/2015 спада с 15,11% и е 66,06%.

1.2.5. Слабости в организацията на учебния процес

Една трета (вж. Табл. 2) от студентите не са удовлетворени от качеството на учебния процес (съдържание на дисциплините, взаимодействието с преподавателите, възможностите за самоподготовка и оценяването на знанията), факти, които противоречат на наложилото се сред академичната общност мнение за високо качество и професионализъм.

Таблица 2.

Удовлетвореност от качеството на учебния процес

Удовлетвореност	Прием					
	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2013/2014	2014/2015
Учебното съдържание на дисциплината е разбираемо за студентите.	86,20%	72,11%	64,75%	79,54%	79,31%	68,30%
В учебните материали са включени достатъчно примери, подпомагащи усвояването на учебното съдържание.	78,52%	66,92%	60,75%	74,98%	74,58%	65,27%
Доволен съм от отговорите на консултанта на отправените запитвания чрез VJL модула.	69,20%	60,22%	55,43%	67,98%	70,36%	60,97%
Тестът във VJL модула дава добри възможности за самоподготовката ми за изпита.	84,61%	71,78%	64,23%	78,69%	79,01%	67,81%

Формите на оценяване (писмен тест, електронен тест и казус) водят до обективна оценка на подготовката ми.	82,79%	70,40%	63,35%	77,50%	77,59%	66,68%
Смятам, че обучението по дисциплината допринася съществено за професионалната ми подготовка в ОКС „магистър“	85,71%	71,32%	64,04%	78,12%	77,54%	67,32%
Общо за „Обучение по дисциплини“	81,17%	68,79%	62,09%	76,13%	76,40%	66,06%

Най-ниска е удовлетвореността от отговорите на консултанта на отправените запитвания чрез VJL модула едва 60,97% за прием 2014/2015. Консултантите много често не отговарят своевременно или въобще не отговарят на запитвания на студентите, което като цяло снижава качеството на учебния процес.

Най-голяма е удовлетвореността от учебното съдържание на дисциплината 68,30% за последния прием, следвана от теста във VJL платформата с 67,81%. Но и там спадът е с над 16%.

Преподавателите не получават информацията от направените проучвания сред обучаемите за удовлетвореността им в различните направления. Липсата на обратна връзка за качеството на проведеното обучение не позволява да се предприемат правилните мерки за неговото повишаване.

Организацията на учебния процес не допринася, студентите да са ангажирани с учене през целия семестър, а само в края преди изпитите и срока за изпращането на казусите. Работата на преподавателя се свежда до отговор на запитванията на студентите и провеждане на изпита.

1.2.6. Спад в мотивацията на преподавателите и на техните компетенции

Една от евентуалните причини за спад в удовлетвореността на обучаемите може да се търси и в липсата на мотивация у преподавателите. Ангажираният преподавателски състав отделя достатъчно (еднократни) усилия за подготовка на материалите по дисциплината, но не влага (постоянни) усилия в провеждането на учебния процес със самите студенти. Още повече, че и дизайнът на учебния процес не предполага полагането на особени усилия от страна на преподавателите. И в двете направления е необходимо преразглеждане и активизиране на усилията, за да бъде повишена мотивацията и оттам – удовлетвореността.

Като причина за намалената мотивация може да се посочи и недостатъчно добрата регламентация на положения труд за онлайн индивидуална и групова работа със студентите. Налице са проблеми при регламентирането на авторските права и тяхното справедливо заплащане.

Липсва действаща система за постоянно повишаване на компетенциите на преподавателския състав. Липсва сертифициране на преподавателите, ангажирани в използването на новите технологии.

1.2.7. Затруднения при административното обслужване

Административното обслужване на студентите изисква посещението на отдалечени офиси – записване и заверяване на семестри в офис „Администрация и технология на магистърско обучение“ (АТМО), получаване на материали в катедрите, водещи магистърската програма, банкова институция за плащане на таксите, различни зали за изпити и консултации. За студент, който не е завършил бакалавърската си степен в Свищов, това се оказва сериозно изпитание особено при оскъдната указателна информация, в сайта на СА или по наличните табели в района на кампусите.

Липсват изнесени звена в други градове и/или софтуерни решения за отдалечено обслужване на дистанционните студенти, което налага те да пътуват до Свищов за кандидатстване и записване, получаване на материали, полагане на изпити, административно обслужване.

1.2.7. Неясноти по отношение на ролята и функциите на структурните звена, ангажирани в дистанционното обучение

Преплитането и дублирането на функции и дейности на офис „АТМО“ с други отдели на Академията създават затруднения и проблеми на служителите на офис „АТМО“, на преподавателите и на самите студенти. Много често се получава дублиране на часове за изпити и лекции между магистърска и бакалавърска степен.

На Академичния компютърен център, наред с основната му функция за внедряване на системата на дистанционно обучение и нейното хардуерно и софтуерно поддържане, са вменени и задължения по администрирането на дистанционното обучение (отпечатване на счетоводно-отчетни документи) и задължения по подготовката на съдържанието на електронните курсове.

1.2.9. Несъвършенства в учебните планове

При анализ на учебните планове в ОКС „магистър“ се установи разминаване между хорариума на дисциплината и присъдените кредити. Хорариумът по съответните дисциплини не отговаря на необходимия брой часове за покриване на изискването един кредит да се присъжда за 25 – 30 часа. Посочената аудиторна заетост е идентична с аудиторната заетост в редовно обучение.

1.3. ВЪЗМОЖНОСТИ

1.3.1. Промяна в информационните и комуникационните технологии

Съвременните информационни и комуникационни средства се превърнаха в неразделна част от битието на хората и особено на младото поколение. Мобилните устройства и компютърът са част от ежедневието, а интернет се превърна в основен източник на информация. Тези промени неизбежно променят и начина на учене, въвеждат интернет базираните средства за комуникация между преподавател и обучаем като задължително условие, поставят нови изисквания по отношение гъвкавостта в организацията на учебния процес. Това стимулира развиването и предлагането на различни софтуерни приложения (платени и безплатни) за дистанционното обучение.

1.3.2. Промяна в профила на българските обучаеми

Стремежът към висше образование се утвърждава сред мнозинството български младежи. Засилва се и значението на висшето образование като фактор при намирането на работа. Интернет свързаността на младото поколение ежегодно нараства и дори в селата 80% от младите хора имат интернет вкъщи, а в столицата са 98%. Това дава възможност, дистанционното обучение все повече да се възприема като алтернатива за завършване на висше образование от кандидат-студентите, която им позволява да живеят и работят на място, различно от мястото на университета.

1.3.3. Промени в международния и националния образователен пазар

Европейският образователен процес постави висшето образование в Европа в контекста на ученето през целия живот. Изведоха се приоритети като увеличаване качеството и ефективността на европейските системи за образование и обучение и улесняване достъпа на всички до системите за образование и обучение.

Университетите са стимулирани да развиват дистанционното обучение. Започнаха да се разработват стандарти за развитие на дистанционното обучение.

На национално ниво смяната на модела за финансиране на висшите училища (от количество към качество) ще даде възможност да се увеличи субсидията за тези, които предлагат качество на обучението.

1.4. ЗАПЛАХИ

1.4.1. Намалява броят на потенциалните кандидат-студенти

Нараства образователната емиграция сред младежите, желаещи да получат висше образование извън страната. Налице са социални проблеми, които изискват започване на работа веднага след завършване на средното образование; демографска криза. В крайна сметка на националния образователен пазар и най-вече в направления 3.8. Икономика и 3.7. Администрация и управление се оказва, че се „борят“ по-малко кандидати от обявените места във висшите училища, обучаващи в тези направления. Недостатъчното финансиране на системата за висше образование води до изостряне на конкуренцията между висшите училища и ги мотивира да използват практики за привличане на студенти, неизползвани до този момент.

1.4.2. Засилва се конкуренцията между висшите училища

Анализът на конкурентната среда показва, че вече почти всички висши училища развиват под някаква форма дистанционно електронно обучение. Някои от тях са в начален стадий и все още нямат цялостни програми, предлагани в дистанционна форма на обучение, а само отделни курсове. Други обаче, като Университета за национално и световно стопанство, Икономическия университет – Варна, Нов български университет, Висшето училище по застраховане и финанси, имат цялостни решения и разработени магистърски програми в дистанционна форма. В повечето от тях използваната платформа за дистанционно и електронно обучение е Moodle.

Някои висши училища имат изградени изнесени звена (регионални центрове, локални центрове, филиали, учебни бази), обслужващи обучението на студентите им в отдалечени населени места.

2. ЗАДАЧИ ЗА ПОСТИГАНЕ ЦЕЛТА НА СТРАТЕГИЯТА

За по-ефективното и ефикасно постигане на стратегическа цел е необходимо тя да се декомпозира в три групи задачи:

- 1. Повишаване качеството на образователния продукт.**
- 2. Повишаване качеството на административното обслужване.**
- 3. Разширяване на присъствието на Стопанската академия на пазара на образователни продукти.**

Първа група задачи: ПОВИШАВАНЕ КАЧЕСТВОТО НА ОБРАЗОВАТЕЛНИЯ ПРОДУКТ

Повишаването на *качеството на образователния продукт* ще се търси в изпълнението на следните групи от задачи:

1.1. Периодично осъвременяване на учебните планове и програми

Да се преразгледат и осъвременят учебните планове, програми и учебното съдържание, като се търсят възможности за включване на представители от практиката в учебния процес.

Необходимо е да се увеличи извънаудиторната заетост с **45 часа на дисциплина**, за да се осигури необходимият брой часове за покриване на изискването, един кредит да се присъжда за 25 – 30 часа студентска заетост.

За да се уплътни третият семестър (пети и шести, съответно за професионален бакалавър и икономисти), да се премести магистърският семинар с хорариум от **75 аудиторни часа и 3 кредита от втори в трети семестър (пети и шести, съответно за професионален бакалавър и икономисти)**. Да се запази магистърският колоквиум, но с 12 кредита и без аудиторна заетост. Както в сега действащата документация, защитата на дипломната работа да носи 15 кредита.

Преместването на дисциплината „Магистърски семинар“ ще освободи място за **разработване на нова дисциплина във втори семестър**, което ще даде възможност на катедрите да предложат на студентите задълбочени знания по съответната специалност и по профила на магистърската програма.

Да се полагат усилия за намаляване на дублирането на дисциплини с различни кодове, кредити и наименования, но дефакто с еднакво съдържание.

1.2. Осигуряване на учебния процес с учебно-методически материали и преподавателски състав

За да се поддържа високо качество на учебния процес, е необходимо да бъдат изработени и приети стандарти за дистанционно електронно обучение в Стопанската академия, които перманентно да бъдат преразглеждани и актуализирани съобразно развитието на технологиите, образователната система в страната, пазара на образователни продукти и потребностите на студентите.

Към момента има изисквания за провеждане на учебния процес и УММ, заложи в сега действащия Правилник за организацията и дейността на ЦДО, но би следвало, те да бъдат анализирани и преработени съобразно новите изисквания и предстоящата смяна на платформата за дистанционно обучение. За да се улесни ежегодното актуализиране на стандартите, е необходимо, те да бъдат извадени от Правилника и да бъдат оформени в отделен субординиран документ.

В набора от стандарти е необходимо да бъдат въведени стандарти за обема на учебното съдържание на дисциплините (учебник, брой казуси/задачи, брой тестове, чатове, форуми и др.). Да се изработят стандарти за осигуряване на учебните дисциплини с учебно-методични материали. Да се приеме като стандарт за дистанционното обучение в Стопанската академия, учебните материали и ресурси за самоподготовка да са 100% осигурени на четвърто равнище, въпреки че съгласно чл. 9 от Наредбата за държавните изисквания за организиране на дистанционната форма на обучение във висшите училища този процент е 75%. За улеснение на студентите при тяхната подготовка да се осигурява единствено академичен учебник, чието съдържание изцяло е качено в електронната платформа на четвърто равнище, поддържана от Стопанската академия. Всички останали учебно-методически материали (казуси, задачи, тестове за самоподготовка и проверка и други допълнителни материали) да бъдат предоставени на студентите на четвърто равнище. Да се въведе изискване за обновяване на минимум 30% от казусите/задачите и тестовете на всеки 2 години, а от учебника – на всеки 5 години.

Преподавателският състав, обслужващ обучението, трябва да се състои от лектор/ри и консултант/и. Авторите на учебното съдържание по дисциплината и лекторите и консултантите не е задължително да бъдат едни и същи лица.

Тъй като ще се търси засилване на комуникацията между обучаеми и обучители чрез проверка на текущи задания, своевременно отговаряне на всички запитвания и други активности, целящи подобряване на качеството на обучението, ще

бъде необходимо **въвеждането на норматив за максимален брой обслужвани студенти от един лектор, респективно консултант**. Това ще наложи създаването на потоци и групи. При по-голям брой на студенти в една магистърска програма, е възможно, те да бъдат разделени в няколко потока/групи, обслужвани от различни лектори и консултанти.

Да бъде изработена **методика за предоставяне на информацията от направените проучвания сред обучаемите за удовлетвореността** им в различните направления на Ръководителя на катедрата и Ръководителя на магистърската програма, за да бъдат обсъдени резултатите и предприети мерки за тяхното повишаване.

1.3. Въвеждане на нова платформа за електронно обучение

Замяна на сега използваната собствена системата за електронно обучение Virtual Joint Learning ® с Moodle. Moodle е платформа за дистанционно обучение с отворен код, която улеснява създаването и разпространението на онлайн курсове. Утвърден софтуер с 15 годишна история. Системата, освен множество стандартни функционалности, притежава и такива за индивидуално конфигуриране. Moodle е една от най-предпочитаните системи за електронно обучение, избрана от множество университети както чуждестранни, така и български, сред които са Софийският университет, Университетът за национално и световно стопанство, Икономическият университет – Варна, Нов български университет и др.

Moodle предлага много повече възможности за обратна връзка, комуникация и начини студентите да бъдат ангажирани през семестъра с множество текущи задания и тестове, което като цяло ще повиши качеството на учебния процес. Тя дава възможност всички семестриални задания да бъдат предавани онлайн, което ще елиминира изпращането им на хартиен носител и свързаните с това проблеми и рискове при тяхното обработване.

За да се осигури адекватна поддръжка на системата, обслужваща учебния процес, е необходимо да **бъдат назначени и обучени служители към Центъра за дистанционно обучение, които да отговарят на възникналите въпроси и да разрешават конкретните проблеми от техническо естество**. Това ще даде възможност да се прехвърли оперативната поддръжка от Академичния компютърен център (АКЦ) в Центъра за дистанционно обучение, вследствие на което ще се постигне по-добра координация и навременна реакция при обслужването

на ползвателите на платформата. При първоначалното стартиране на платформата, за плавното преминаване към Moodle, е необходимо да се търси съдействието на звено „Дигитални иновации“ и АКЦ.

Необходимо е да бъде отпечатан наръчник за работа с Moodle и да бъде предоставен на преподавателите, ангажирани с курсове в дистанционното обучение, както и да бъдат организирани обучения за използване на Moodle.

1.4. Мотивиране на преподавателите за активна работа със студентите

За да бъдат мотивирани преподавателите, да са проактивни в обучението на студентите в дистанционна форма е необходимо, **да се преосмисли методиката за определяне на възнагражденията.** Следва да се търси превес към възнаграждаване за действително свършена работа със студентите в учебния процес.

Учебното съдържание да се предоставя в електронен вид с предоставени права на Стопанската академия, която да го публикува в използваната платформа за дистанционно обучение, както и да го отпечата за своя сметка в необходимия брой учебници спрямо броя на студентите в съответния випуск. Възнаграждението за предоставените авторски права да се определя съгласно броя на студентите, изучаващи курса, и да бъде уреждано чрез договор за уникално учебно съдържание, изготвено от съставителя/ите на съответния курс.

Лекторите и консултантите да получават възнаграждение за свършената работа по обучителния процес на студентите (проверка на семестриални задания, провеждане на присъствени и онлайн консултации, отговор на запитвания, провеждане на изпити и др.), съобразно броя на обучаемите. Да се разработи методика за определяне на възнагражденията, която да мотивира преподавателите за осъществяване на комуникация със студентите, използвайки всички възможности на системата за електронно обучение.

Разработените по различни проекти курсове за повишаване на квалификацията, включително за усъвършенстване компетенциите на преподавателите за използване на съвременни методи за преподаване чрез ИКТ и нови образователни технологии следва да бъдат достъпни за преподавателския и административния персонал, участващ в дистанционното обучение. **Периодично да се организират курсове за повишаване на квалификацията и сертифициране на участниците.** Сертификатът би могла да бъде фактор в методиката за определяне на възнагражденията.

1.5. Контрол и оценка на магистърските програми и учебния процес

Магистърските програми и учебният процес трябва да бъдат перманентно оценявани дали покриват стандартите на Стопанската академия за дистанционно електронно обучение.

Трябва да се изработи методика за комплексно оценяване на магистърските програми. Първо, дали покриват приетите стандарти преди стартирането им. Няма да се допуска стартиране на прием по програма при частично покриване на стандартите или прилагането на практиката “ще го оправяме в движение“. Второ, да бъде правена оценка на магистърските програми през определен период, дали се поддържат необходимите стандарти. Да бъдат вградени вътрешни контроли на процесите, свързани с дистанционното обучение.

За подобряване на удовлетвореността на студентите е необходимо да се въведе като стандарт времето за обратна реакция – то да бъде до 48 часа (отговор на запитванията, проверка на задания след изтичане на крайни срок и др.). При забавяне или липса на отговор от страна на преподавателя да се налагат санкции чрез методиката за определяне на възнагражденията.

За всеки випуск да бъде оценявана удовлетвореността на студентите и ако нивото ѝ за съответната магистърска специалност е два пъти по-ниско от средното за всички магистърски програми, да бъде намалявано възнаграждението за преподавателите, обслужващи програмата.

За да не се допуска прекомерното и ненужно разширяване на портфолиото от магистърски програми, е необходим периодичен анализ за адекватността на всяка програма на образователния пазар. За тези от тях, в които дълго време не е налице прием, трябва да се предприемат действия за реорганизация.

Втора група задачи: ПОВИШАВАНЕ КАЧЕСТВОТО НА АДМИНИСТРАТИВНОТО ОБСЛУЖВАНЕ

Повишаването на качеството на административното обслужване на студентите и преподавателите ще се търси в изпълнението на следните групи от задачи:

2.1. Преструктуриране на обслужващите звена

В ЗВО е ясно разписано, че учебният процес се провежда само в основните звена – факултетите. Това на практика обезсмисля съществуването на Центъра за магистърско обучение в редовна форма. Във връзка с това следва да **се закрие ЦМОРФ и да се прехвърли воденето на студентското състояние във факултетите (факултетските канцеларии)**, към които са специалностите с развиваните от тях магистърски програми. Предвид спецификата на магистърското и дистанционното обучение, както и с цел подобряване на административното обслужване на студентите, е необходимо да се обособи звено за обслужване на студентите магистри чрез прилагане на принципа „на едно гише“. Това може да се постигне чрез **трансформиране на Офис „АТМО“ във Фронт офис за обслужване на студентите в ОКС „магистър“** като самостоятелно обособен офис, но служителите му да преминат към съответните факултети.

Необходимо е да се направи ясно разграничение между обучение в ОКС „магистър“ и дистанционно електронно обучение.

Центърът за дистанционно обучение да се запази като обслужващо звено с основните му функции – да осъществява технологичното и техническото осигуряване на обучението, но не и осигуряване на учебно съдържание, което е задължение на основното звено (факултета), провеждащо обучение. Това изисква **да бъде изработен нов Правилник за организацията и дейността на Центъра за дистанционно обучение**. С това ще отпадне необходимостта от одобряване на учебна документация от Магистърски съвет (МС), което ще доведе до по-голяма гъвкавост при промяна на учебно съдържание, програми и планове, чрез отпадане на приемането им от МС. Съгласно чл. 8, ал. 1 от Наредбата за държавните изисквания за организиране на дистанционна форма на обучение във висшите училища, дистанционната форма на обучение се организира въз основа на учебна документация, приета от АС, по съвместно предложение на основното звено, водещо обучението и ЦДО. Като обслужващо звено ЦДО ще потвърждава дали са спазени необходимите стандарти за дистанционно обучение.

Функциониращият към ЦДО Магистърски съвет **да се трансформира в Учебно-методичен съвет за дистанционно обучение (УМСДО)**. Неговите функции ще се формират в следните насоки: да разглежда резултатите от анализа на удовлетвореността на студентите; да изработва и предлага на Академичния съвет за утвърждаване стандарти за дистанционно и електронно обучение в Стопанската

академия; да обсъжда и предлага насоки за по-нататъшното развитие на технологичното и техническото осигуряване на обучението в дистанционна форма. Провеждането на съвет следва да става най-малко веднъж годишно. В състава на Съвета биха могли да бъдат включени най-малко следните длъжности лица: директорът на ЦДО, ректорът и ресорният зам.-ректор на Стопанската академия, директорът на АКЦ, деканите на факултетите и ръководителите на катедри.

За да може преподавателския състав да изразява собствено мнение относно качеството на провежданото дистанционно обучение, следва да бъде разписана процедура, даваща възможност, преподаватели, които не са от постоянния състав на УМСДО, да отправят мотивирани въпроси и предложения, свързани с организацията и провеждането на дистанционното обучение. УМСДО да е задължен, да ги разгледа на свое заседание и да вземе отношение.

2.2. Административно обслужване на студентите

За да се подобри качеството на обслужване на студентите и спестено тяхното време, е необходимо да бъдат съсредоточени, доколкото е възможно, всички административни дейности на „едно гише“. За тази цел Фронт офисът е необходимо да бъде разположен на удобно и леснодостъпно място в рамките на Факултетския корпус. На едно място студентите да се записват, заверят семестър и получават УММ (от досега подготвяните комплекти следва да остане на хартиено копие единствено академичният учебник, другите материали ще бъдат качени на електронната платформа). При организиране на изпитните сесии да се търсят възможности, изпитите да се провеждат в аудитории на Факултетския корпус и Ректората, което ще улесни не само студентите, но и преподавателите.

За да бъде улеснено издаването на дипломите, е необходимо, офисът да бъде разположен близо до АКЦ.

Да се работи за изграждане на модул, позволяващ записването в дистанционна форма на обучение и заплащането на всички такси да става дистанционно. Целта е да се намали броят на пътуванията на студентите до Свищов, а хартиените УММ могат да бъдат изпращани по куриер, което ще улесни студентите и ще повиши тяхната удовлетвореност.

Да се изградят центрове за обслужване на студенти в отдалечени областни градове. Центровете ще дават възможност, кандидат-студентите да се информират за възможностите за обучение в Стопанската академия и да се записват,

както и да се провеждат семестриални изпити. Първоначално в един или два града, например София и Бургас, а при положителен резултат и в други градове като Видин, Силистра, Благоевград.

Трета група задачи: РАЗШИРЯВАНЕ НА ПРИСЪСТВИЕТО НА СТОПАНСКАТА АКАДЕМИЯ НА ПАЗАРА НА ОБРАЗОВАТЕЛНИ ПРОДУКТИ

Разширяването на присъствието на Стопанската академия на пазара на образователни продукти ще се търси в изпълнението на следните задачи:

До голяма степен разширяването на вътрешния пазар ще бъде подпомогнато от изпълнението на вече дефинираните задачи по предходните подцели.

Да се разработи гъвкава **ценова политика, отчитаща реалните условия на националния и международния образователен пазар.**

Трябва да се търси **разнообразяване на профила от студентите, като се насочат усилията към привличане на студенти, завършили предходна образователна степен в други висши училища.**

За интернационализирането на образователните продукти на Стопанската академия трябва да се търсят **стимули за разработване на Магистърски програми на английски език.** Целта е да се разработят 3-4 универсални магистърски програми с общ профил на факултетско и междуфакултетско ниво, които да се предложат на чуждестранните студенти на английски и/или на други езици.

За постигането на разпознаваемост на магистърските програми на международния образователен пазар следва да се спазват утвърдени международни стандарти (например EEPROBATE <http://www.epprobate.com/>) при разработването на курсовете, включени в програмата. Впоследствие те могат да бъдат представени за оценяване с цел получаване на сертификата за качество.

Трябва да се търсят **насоки за създаване на съвместни програми с чуждестранни висши училища** (както източни, така и западноевропейски), които да привлекат чуждестранни студенти и да повишат имиджа на Стопанската академия. Тук е необходимо да бъде засилено сътрудничеството с Центъра за международна дейност.

За да се рекламира по-успешно предлаганото от Стопанската академия портфолио от образователни продукти, е желателно да се **създаде портал с демоверсии на магистърските програми.** Това ще даде възможност на кандидатите да се запознаят с важни акценти от учебното съдържание, което ще ги мотивира и ще

им помогне за правилна преценка при избора на подходящата за тях магистърска програма.

В по-далечен план би могло да се работи за разработване на **дистанционно обучение в ОКС „бакалавър“**. Натрупаният опит в дистанционното обучение в ОКС „магистър“ ще подпомогне този процес. Рискове за това начинание биха могли да се очакват от по-големия брой дисциплини, изучавани в бакалавърската степен, и от разнородния преподавателски състав от различни катедри, осигуряващ обучителния процес. За да се минимализират тези рискове е възможно този процес да протече плавно, като се предостави възможност на преподавателите да използват платформата за дистанционно електронно обучение за създаване на курсове за електронно обучение. Тези курсове биха могли да бъдат използвани от лекторите като съпътстващо електронно обучение, подпомагащо обучението в редовна форма. След създаване на електронни курсове по всички дисциплини, включени в учебния план на дадена специалност, ще следва естественият процес да бъде стартирана дистанционната форма на обучение за тази специалност. Разбира се, след проверка за покриване на стандартите, приети от Стопанската академия, за провеждане на дистанционно обучение.

3. ВРЕМЕВИ ГРАФИК ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ЗАДАЧИТЕ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ПОСТАВЕНИТЕ ПОДЦЕЛИ

Настоящият времеви план се базира на поставените групи задачи. Определените срокове за изпълнение би следвало да се възприемат като отправна точка за бъдещо детайлно планиране при изпълнението на необходимите задачи и действия.

№	Основни задачи за изпълнение	Срок за изпълнение
1.	Преструктуриране на обслужващите звена ЦМОРФ, ЦДО и АТМО	Октомври 2016 г.
2.	Разработване и приемане на правилник за дейността на ЦДО	Октомври 2016 г.
3.	Приемане на актуализиран макет на учебна документация за дистанционното и магистърското обучение от Академичния съвет	Октомври 2016 г.

4.	Приемане на актуализирани пакети с учебна документация по магистърски програми от Факултетните съвети	Ноември 2016 г.
5.	Стартиране на новата платформа за дистанционно обучение с цел използването ѝ от авторите на съдържание за курсовете включени в магистърските програми	Ноември 2016 г.
6.	Провеждане на обучения за използване на новата платформа	Ноември – Януари 2016 г.
7.	Изработване и приемане на Стандарти за дистанционно електронно обучение в Стопанската академия	Ноември 2016 г.
8.	Разработване на методика за комплексно оценяване на магистърските програми и учебния процес	Декември 2016 г.
9.	Осигуряване на учебния процес с УММ – разработване на електронни курсове	Ноември 2016 – Април 2017 г.
10.	Разработване и интегриране на модул за онлайн записване и заплащане на такси	Ноември 2016 – Март 2017 г.
11.	Стартиране на Прием на студенти в дистанционна форма на обучение с новата платформа	Прием Октомври 2017 г.
12.	Изграждане на отдалечени центрове за обслужване на студенти	Прием Октомври 2017 г.
13.	Разработване на дистанционни програми в ОКС „бакалавър“	Прием Септември 2018 г.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Преодоляването на феномена „извънстоличен ВУЗ“ може да се случи с помощта на новите технологии и преосмисляне на цялостната философия за дистанционното обучение. Най-вероятно в процеса на изпълнение на стратегията ще възникнат въпроси и проблеми, които не са отчетени в настоящата стратегия.

Изпълнението на поставените задачи ще доведе до повишаване на качеството на учебния процес. Ще повиши мотивацията на преподавателите и тяхната ангажираност в дейностите по учебния процес. Ще се засили използването на съвременни образователни технологии. Ще се повиши удовлетвореността на обучаемите. Ще спре негативната тенденция в броя на записаните студентите в ОКС „магистър“. Развиването на магистърски програми на чужд език ще увеличи присъствието на Стопанската академия на международния образователен пазар, което ще доведе до привличане на чуждестранни студенти и увеличаване на финансовия ресурс генериран от тях.

За да бъде постигната целта на стратегията, а именно затвърждаване на лидерските позиции на Стопанска академия „Д. А. Ценов“ на пазара на дистанционни електронни образователни продукти и услуги в областта на икономиката, туризма и администрацията и управлението, е необходимо, при вземането на решения да бъдат поставяни на първо място студентите, качеството на учебния процес и интересите на Стопанската академия.